

Οι εξ Ανατολών και εκ Δυσμών επιδράσεις στο βυζαντινό μέλος (Φίλιππος Οικονόμου, Καθηγητής Δ/μιας Εκπαίδευσης, Ψάλτης)

/ [Πεμπτούσια](#)

Η Βυζαντινή Εκκλησιαστική μας μουσική, παρ' όλες τις δοκιμασίες, επιβουλές και ποικίλες εξωτερικές επιδράσεις, που κατά καιρούς δέχτηκε, στάθηκε ακλόνητη και μοναδική λειτουργική μουσική της Ορθοδοξίας.

Οι βυζαντινές μελωδίες αποτέλεσαν και αποτελούν βίωμα αιώνων ριζωμένο στις ψυχές των Ορθοδόξων Χριστιανών. Με αδιάκοπους και συνεχείς αγώνες, η Ορθόδοξη Εκκλησία αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει με σοβαρότητα και αποτελεσματικότητα όλους τους κλυδωνισμούς και τις επιβουλές που άρχισαν να εμφανίζονται τον 4^ο, κιόλας, μ. Χ. αιώνα, και συνεχίζονται μέχρι τις μέρες μας.

Ωστόσο, στη μακρά αυτή περίοδο φυσικό ήταν να δεχθεί «ξενότροπα μουσικά ψήγματα»

και επιδράσεις άλλων μουσικών πολιτισμών, με τη μορφή αλληλοδανισμού, κυρίως εξ Ανατολών αλλά και εκ Δυσμών. Πιστεύω όμως ότι το «μουσικό οικοδόμημα» της λατρευτικής μας μουσικής είναι βαθιά και στέρεα δομημένο και ότι δεν είναι δεκτικό ουσιαστικών εξωτερικών νοθευτικών επιδράσεων και αλλοιώσεων.

Θα ήθελα όμως με την ευκαιρία αυτή να επισημάνω αυτό που σε πολλές περιπτώσεις έχω τονίσει σε πολλά γραπτά μου κείμενα. Ο κίνδυνος από επιρροές και επαφές με άλλους μουσικούς πολιτισμούς, ουσιαστικά έχει πλέον εκλείψει. Η Βυζαντινή Εκκλησιαστική μας μουσική, δοκιμάστηκε επί δύο, περίπου, αιώνες τώρα και όχι μόνο δεν εκφυλίστηκε, αλλά εξακολουθεί να έχει την αίγλη που είχε εκείνη τη βυζαντινή εποχή και να αποτελεί την κορωνίδα και προμετωπίδα της Ορθόδοξης εκκλησίας μας

Ο μόνος ουσιαστικός κίνδυνος αλλοτρίωσης, που αντιμετωπίζει σήμερα η Εκκλησιαστική μας μουσική, είναι **«εσωτερικός»!** Οι ίδιοι οι φορείς και λειτουργοί της αποτελούν την μεγαλύτερη απειλή της. «Ειδικοί» και «Επαΐοντες» (που είναι εν αφθονία στις μέρες μας!) με υπέρμετρο ενδιαφέρον «ερευνούν» και ασχολούνται θεωρητικά με τη μουσική μας και, όχι μόνο αποκτούν άποψη, αλλά προσπαθούν, με κάθε τρόπο, τελείως αυθαίρετα και ανεξέλεγκτα, να την προωθήσουν και να την επιβάλουν. Άλλοι, αυτοαποκαλούμενοι «μεγάλοι ερμηνευτές και ψαλμωδοί» δεν αρκούνται μόνο στην «εμπορευματοποίηση» της ιερής μουσικής μας, αλλά εισάγουν και χρησιμοποιούν στη λειτουργική πράξη και μηχανικά μέσα και ισοκράτες.

Δεν λείπουν επίσης και πλείστα όσα «παράτυπα» και «αντικανονικά» συμβαίνουν πάνω στα ιερά αναλόγια, όπου μέχρι και «ψαλτοτράγουδα» και «παραλλαγές Πα Βου Γα Δι» ή οκτάηχους πολυελέους με αισθητικό ακρόαμα γνήσιας κοσμικής μουσικής σε μορφή «τραγουδιών» έχουμε ακούσει. Μερικοί μάλιστα «προοδευτικότεροι», αγνοούντες και ούτε καν υποψιαζόμενοι τους λόγους και τους στόχους, που ανάγκασαν τους Θείους Πατέρες της Ορθοδοξίας να απαγορεύσουν τις πολυφωνίες και τα όργανα από την Εκκλησία, «πρόσφεραν» τα ιερά αναλόγια και κατακλύστηκαν από τετραφωνίες και καντάδες. Εν ονόματι των αισθήσεων, εμπρησμός της αγιότητας, του μυστηρίου και της προσευχής.! Όλα αυτά διαστρεβλώνουν, υποβαθμίζουν, παραμορφώνουν και αλλοτριώνουν τη λειτουργική μας μουσική, η οποία, δυστυχώς, με τη μορφή αυτή μεταδίδεται στους νεότερους.

Δεν επιθυμώ, όμως να επεκταθώ πάνω στο θέμα αυτό, το οποίο θεωρώ αρκετά σοβαρό, αλλά, εν κατακλείδι, θέλω να τονίσω ότι, σε κάθε

περίπτωση, πρέπει να υπάρχει διαρκής επαγρύπνηση και διαρκής εγρήγορση από « **φυλακής έτι πρωίας μέχρι νυκτός καθ' ημέραν**», ώστε, κάθε προσπάθεια επιβουλής και καινοτομικής ενέργειας, να καταστέλλεται « **εν τη γενέσει της** ».